

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inerat na pol strani 400 D,
na 1/4 strani 200 D, na 1/8 strani 100 D, na 1/16 strani 65 D, na 1/32 strani 35 D.
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 6D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za
Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz
•Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 24. Ljubljana, 31. decembra 1922. Letnik XXXIX.

Obseg: Javen odgovor na poziv ministrstva poljoprivrede in voda na nekatera gospodarska vprašanja. — Različba ali variacija. — Pokladanje orehovitih tropin. — Zavarujte sadno drevje pred zajcem! — Vlečljivo vino. — Snovanje mladinskih organizacij. — Poročilo o delovanju Kmetijske družbe za Slovenijo l. 1921. — Nove naredbe. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Ocena knjig. — Družbene vesti. — Uradne vesti. Listnica uredništva. — Inserati.

Javen odgovor

na poziv ministrstva poljoprivrede in voda na nekatera gospodarska vprašanja.*

Poziv ministrstva poljoprivrede in voda okr. ekonomom in kmetijskim šolam v Sloveniji naj se koncem vsakega leta poroča o napredku v umnem oskrbovanju hlevskega gnoja, o uporabi umetnih gnojil v njihovem okolišu, o njihovem tozadevnem delovanju, ter da naj ob vsaki priliki o tem pridno predavajo, me je napotil, da odgovorim tem potom na stavljena vprašanja.

1. Poročilo, kako so se tozadevna predavanja vršila in koliko:

Predavanja so se vršila razmeroma pogosto, vendar bi ne bilo izredne škode, ako bi se ne. Predavanja se vrše navadno ob nedeljah po maši v šoli, ali pa popoldne ponekod navadno v gostilnah, velikokrat tudi na občnih zborih kmetijskih podružnic. Potom časopisja, šole, občinski uradov ter prižnice se pozivlja vselej kmetovalce, da se udeleže predavanja.

Po končani maši ubogi predavatelj s skrbjo gleda kdo in koliko jih bo šlo v šolo, da bo mogel vsaj govoriti, pa naj jih bo tudi samo 10. A večina gre mimo šole, edino, če ima srečo, da se zavzame zanj g. župnik ter malo s silo, malo izlepa pripravi nekaj starih mož in ženic, da vstopijo, je soba malo bolj polna, a gospodarjev in mladine, katerim predavanje velja, ni mnogo videti. Mimogrede ga zadene nekaj pomilovalnih in prezirljivih

pogledov, češ, kaj nam bo govoril in nas učil ta ubogi uradnik, ki niti svojega posestva nima. Če je morda vsaj malo znan in jim ravno imponira po starosti in velikosti, pridejo vsaj nekateri iz radovednosti „da bodo videli, kako bo govoril“. Vsak, ki pride predavat, gotovo tudi nekaj zna, eden govori bolje, drugi manj, a to ni glavno, glavno bi bilo, da se po predavanju razvije debata. Toda malo jih je, ki bi se vsaj toliko zanimali za svoj poklic, da bi po predavanju strokovnjaka kaj vprašali, kar jim je manj razumljivo, ali, ako so kaj pri svojem delu opazili, kar se ne strinja z govorom. A navada je, da čevljar govori s čevljarjem o svojem obrtu, mesar o živini, a kmet s kmetom ali strokovnjakom rajše o vsem drugem, nego o svojem kmetovanju.

Predavanje mine, vsi izginejo, a predavatelj je zopet za eno izkušnjo bogatejši, da na ta način ne bo dosti dobrega storil v stroki in žal mu je časa in dolge poti. Gotovo se dobe tudi izjeme; zgodi se včasih, da traja debata v šoli do tri ure, nato pa gre predavatelj s par zanimanci celo v njihove hleve, da traja razgovor še v pozno popoldne, vendar je ta običaj doma le bolj v naši kraški zemlji.

O popoldnevih pa naleti predavatelj navadno še na slabše, ker mu odločijo največkrat mesto v gostilni. Ob napovedani uri navadno še ni nikogar, počasi se jih nabere nekaj in sedaj lahko govori v mali zakajeni gostilniški sobi poslušalcem in gostom ob žvenketanju kozarcev, kake dve uri, da ga pošteno peče v grlu. Nekoliko

Kmetovalci! Če hočete doseči uspeh z umetnimi gnojili, morate vedno gnojiti z vsemi tremi vrstami: dušičnatimi, fosfornokislimi in kalijevimi umetnimi gnojili. Gnojenje samo z eno teh vrst učinkuje le tedaj, če je zemlja bogata na ostalih dveh gnojilih.

bolje v tem oziru je na občnih zborih kmetijskih podružnic, a tu traja največkrat debata tako dolgo, da pride strokovnjak komaj do predavanja, in vsakdo želi, da bi čim prejje skončal; ako pa predava v početku občnega zbora, pa odpade debata po predavanju, ki je največ vredna. S predavanji se torej ni doseglo velikih uspehov.

2. Ravnajo li kmetovalci racionalno s hlevskim gnojem, kakšna so gnojšča v vašem okolišju in bi li bilo potrebno za zboljšanje teh razpisati nagrade in kolike:

Kmetovalci ne ravnajo racionalno s svojim gnojem, a to povečini ne zaradi neznanja ali pomanjkanja denarja, marveč iz nemarnosti. Tisti gospodarji, ki so svoječasno z deželno podporo napravili moderna gnojšča, si navadno ne vzamejo časa, da bi razpeljali gnojnico iz prepolne gnojnične jame, in gnojnica, v jami lepo skupaj zbrana, tem lepše odteka preko jame in preko gnojšča po poti. Tisti pa, ki si gnojšč niso popravili, pustijo pač, da odteče preko, kar se je preveč nabralo in da izgine v zemljo. Skoro v vsaki vasi je že par cementnih gnojšč, a da bi zglede vlekel in bi napravili to tudi drugi, ki bi prav lahko sedaj, za to nimajo časa, ne interesa. Podpore bi bile pač na mestu za nekatere naše uboge kočarje, ki bi z veseljem popravili svoja gnojšča, a od njih je le malokdo pred vojno dobil kako podporo v ta namen. Za naše boljše gospodarje bi pa bilo najbolj na mestu, da jim vlada zapove, popraviti gnojšča, in sicer, če je vzrok zaradi narodno-gospodarske izgube premalo tehten in zato potom ministrstva poljoprivrede i voda nemogoče, tedaj potom ministrstva zdravja z ozirom na sanitetne in higijenske razmere na kmetih. Ako bi pa tudi to ne bilo mogoče, naj pametnejši možje občinskega odbora odrede, da vsaj bogatejši posestniki z ozirom na tujce, zdravje, higijeno in estetično v vasi vrede svoja gnojšča.

3. V koliko je razširjena uporaba umetnih gnojil in kako bi se ta pospeševala:

Pred vojno se je vsaj pri boljših posestnikih uporabljala v precejšnjem obsegu Tomasova žindra in kajnit na travnikih, med vojno je ni bilo dobiti, sedaj pa ti posestniki menda ne potrebujejo večjega pridelka, ker se ne zmenijo več za to. Drže se najbrže rajše principa onih angleških karteliranih trgovcev s kavo, ki puste popotiti kavo, pridelano čez povprečno potrebo Evrope, da si prihranijo večje transportne stroške, ker pri manjši množini ravno toliko zaslužijo. Ni nepoznanje gnojil in njih učinka krivo, da se ta v večjem obsegu ne uporabljajo, marveč komodnost zaradi nakupa in uporabe, ker se niti za lastni gnoj ne brigajo. Tvornice za umetna gnojila, katerih imamo pri nas dovolj, morajo skoraj vse svoje proizvode izvažati in prodajati v inozemstvo, če hočejo obstati, ker pri nas doma jih ne potrebujemo.

Ker prisilnim potom se tu ne more poseči vmes, bo treba najbrže počakati onih žalostnih časov, ko bo pomanjkanje zopet potrkalo na duri in bo vsak skušal storiti vse, da bi zvišal svoje pridelke, tedaj bo morda imel strokovnjak več poslušalcev, tedaj bi marsikdo želel, popraviti svoje gnojšče ter uporabljati umetna gnojila, a ne bo denarja za to. **Strokovnjak - predavatelj.**

* Opomba uredništva: Prinašamo dopis kmet. strokovnjaka, ki je že pred vojno veliko predaval po deželi. Tu opisane izkušnje je dandanes pridobil že vsak strokovnjak, ki vrši po deželi kmetijski potovalni pouk. Kmet žalibog kaže zanimanje za kake politične shode, kjer se veliko zabavlja in prepira, gospodarske prireditve ga pa ne vlečejo. Na taka zborovanja bo prihajal šele tedaj, ko bo v sili. Morda bo ta članek vendarle koga spodbudil, da se bo otreseel dosežanje malomarnosti pri svojem kmetovanju.

Različba ali variacija.

(Poglavje iz nauka o podedovanju.)

Kmetovalec se skoraj večinoma peča le s pridelovanjem rastlin in vzgojo živali, ki se spolno razmnožujejo. Če sta starša v določenem zmislu čistoklicna (homocigotna) [kar bi se po starem označilo kot čistokrvna, kar je pa seveda napačno, kajti kri je pri podedovanju brezpredmetna], potem mora biti njih zarod teoretično popolnoma enak svojim roditeljem.

Zarod se pa praktično bolj ali manj razlikuje od svojih staršev in to dejstvo imenujemo „različbo“ ali variacijo.

Različba med staršem in zarodom more biti trojna, in sicer:

1. **Preobrazba** (po domače rečeno „prevrženje“), ki se znanstveno imenuje „modifikacija“.

2. **Cepitev zaroda** z drugačnimi lastnostmi nego jih imajo starši v vseh onih primerih, kadar starša nista enako- in čistoklicna. Ta različba se imenuje „bastardna cepitev“.

3. **Nastoj novosti**, t. j. zaroda z drugačnimi, boljšimi ali slabšimi lastnostmi, ker se podedovalne lastnosti drugače vzporedijo nego pri starših. Nastoj novosti tem potom, se znanstveno imenuje „mutacija“, ki je zato važna, ker ž njo more umen kmetovalec priti do novih, boljših vrst in pasem.

Vsak kmetovalec, ki se hoče naučiti osnovnih pojmov o podedovanju, naj si vse te izraze dobro zapomni. V naslednjih spisih hočemo posamezne vrste različb med starši in zarodom podrobneje, in sicer po domače razložiti.

Pokladanje orehovih tropin.

Vsled slabe letine in silne draginje močnih krmil je to zimo celo blagostojen živinorejec prisiljen pokladati svoji goveji živini vsevpred kar je količkaj užitnega, samo, da je goved sito. Poleg pičle množine korenjstva (korenja, krmske pese, repe in krompirja) poklada vse vrste suhe klaje: slamo od žita, celo ajdovo, turščično steblovje, krompirščino in prav malo sena, ker ga ni veliko pridelal.

Z imenovanimi krmili tudi nasičena živina ne more ostati rejena, kaj še, da bi krave kaj prida molze, ker imajo vsa ta krmila pre malo beljakovin v sebi, ki hranijo že narejeno meso, tvorijo novega, delajo mleko in pomagajo pri razvoju mladiča bregih živali.

Goveja živina le tedaj dobro uspeva, če ni ne le sita, ampak dobi z zadostno množino prazne krme tudi dovolj beljakovinske krme.

Če naj sita goveja živina ostane rejena, mora dobiti na dan v svoji klaji 65 gramov prebavljivih beljakovin za vsakih 100 kg žive teže, rastoče govedo še več, in za vsak liter mleka, ki ga dnevno da, 50 gramov prebavljivih beljakovin.

Z gori imenovanimi krmili pa govedo ne dobi predpisane množine beljakovin, zato shujša, slabo molze in skoteva ravnateleta.

Primanjkljaj prebavljivih beljakovin moramo dati govedis krmili, ki vsebujejo veliko prebavljivih beljakovin. **Močna beljakovinasta krmila** imenujemo močna krmila.

Ta močna krmila, ki jih pokladamo govedu takorekoč kot zabelo k malovredni suhi klaji, s katero živali nasičamo, so krmilna moka, otrobi, tropine ali prge od odtisnjene oljnega zrnja, ribja moka itd.

Poleg ribje moke so najmočnejše oljnate tropine; te imajo v sebi izredno veliko lahko prebavljivih beljakovin in še precej olja, ki zdravstveno vpliva zelo ugodno na prebavljanje suhe klaje.

Pri nas smo pred desetletji poznali samo lanene in bučne tropine. Pred vojno je naša družba jela priporočati in vpeljavati kokosove, sezamove in orehove tropine.

Med vsemi oljnatimi tropinami zavzemajo prvo mesto tropine od podzemeljskega oreha (arahid), ki rase le v vročih pokrajinah in ki jim preprosto pravimo orehove tropine.

Kmetijska družba je potrebovala dolgo vrsto let, preden je naše živinorejce prepričala o veliki vrednosti orehovitih tropin, ki so trikrat močnejše nego otrobi in vrhutega še zdravilne. Kmetijska družba je s svojim delom dosegla, da končno naši živinorejci drugih oljnatih tropin niti niso več marali. Toda prišla je nesrečna vojna, ki je vsak uvoz teh tropin onemogočila.

Kmalu po vojni so umni živinorejci jeli povpraševati ali in kdaj bo družba zopet imela orehove tropine na razpolaganje, in šele sedaj se ji je posrečilo dobiti teh tropin in vagon preko Trsta.

Povprečno vsebujejo: pšenični otrobi 11% beljakovin, 4% maščobe, orehove tropine 48% beljakovin in 8% maščobe.

Pokladati je govedi orehove tropine zmlete, med rezanico pomešane, nekoliko z vodo poškopljene, da se ne izpraše. Mlečni živini prijajo izborno. Mleko je mastnejše in iz njega izdelano maslo ima prijeten okus po mandeljnih. Tudi konjem orehove tropine zelo prijajo, jim gredo posebno v slast; po njih dobe gladko dlako, postanejo trpežnejši in so baje manj podvrženi smoliki. Ravnotako so izborne za pšitanje prasičev v zmesi s krompirjem in drugimi krmili. Prasiči se izredno hitro opitajo; njih meso je jedrnat in slastno, tako tudi slanina.

Pri današnjih cenah so orehove tropine skoraj najbolj priporočeno močno krmilo, ker so vsled njih velike vsebine beljakovinskih hranilnih snovi razmeroma najcenejše.

Kmetijska družba za Slovenijo oddaja orehove tropine dokler traja zaloga, in sicer po dnevni ceni, ki se seveda menjava z ozirom na tečaj italijanske lire, kajti orehove tropine pridejo iz oljarne v Trstu.

Zavarujte sadno drevje pred zajcem!

Zajec rad oglođa mlado sadno drevje. Posebno so mu všeč jabolane, ki so cepljene že pri tleh in imajo zlahkno kožo. Divjakov se ne loti rad. Glodati začne takoj v pozni jeseni, četudi še ni snega. To dela iz sladkosnednosti, ker mu je koža zlahkni jabolk za posladek. Ko pa zapade sneg in začne pritiskati mraz, pa zajec ne glodja drevja za posladek, ampak za potrebo, ker težko dobi druge hrane. Takrat so mu pa včasih tudi divjaki dobri. — Gloda tako v živo, da drevo popolnoma uniči, zato je pa drevje pred njim zavarovati.

Nekateri zavijajo drevje v slamo. A ta ne drži v hudih zimah. Nekaj boljše je koruzna slama. Drugi zopet obdajajo drevje s trnjem. Na Koroškem obdajajo drevje s konopljo, ki zajcu smrdi. Zato puščajo tudi pri nas v zelnikih par rastlin konoplje, da ne zahaja zajec vanje. Zopet drugi namažejo drevje z močnikom

iz apna, krvi in kravjeka. Ako deževje to odpere, potem je seveda treba drevje nanovo mazati. Samo apnen belež ne odganja zajca. Dež ga lahko odpere in potem je drevo zopet golo. Kri in kravjek imata pa v sebi klej, ki se bolje prime kože in dlje drži. Poleg tega se pa zajec ogiblje take maže, ker mu preveč diši po živalih. Dobro je med to mažo pomešati nekaj dendrina, karbola ali petroleja. Če se pa vsemu temu primeša še živalske dlake, ki se dobi ob snaženju krav in konj, potem pa to še posebno varuje drevo pred zajcem.

Kdor ima čresla, naj ga nabere na srobot, vrvico ali nit in ovije okoli drevesa; to drži. Kdor ima dosti krajinikov, pa malo drevja, naredi lahko iz njih drevesu hlače, kdor ima pa dosti denarja, pa lahko drevesu naredi hlače iz žičaste mreže.

Drevo je veliko vredno, zato ga je treba zavarovati tako ali tako, kakor je komu bolj priročno.

J. Žirovnik.

Vlečljivo vino.

Fr. Gombač.

Poleg mnogih drugih neprijetnosti z letošnjimi, v slabem vremenu površno spravljenimi in mogoče še površnejše vkletenimi vini, bodo nekatera, kakor se sedaj tuptat opaža, postala vlečljiva in zoprnega okusa, ki se pri prelivanju vlečejo in tečejo tiho kakor olje. Vinski čuh in okus se pri takem vinu skoro popolnoma izgubi. Taka vina so sicer bolna, a še ne popolnoma pokvarjena ali zdravju škodljiva, toda zbog njihove oljnate vlečljivosti neprijetna in sploh nepitna.

Pokvarijo se pa lahko popolnoma, ako se jih zanemari in ako se jih pravočasno ne ozdravi.

Vlečljivost povzroči nesnaga in slabo spravljanje ob trgatvi, posebno pa nepravilno ali nepopolno pokipenje sladkorja, bodisi pa naravnega ali umetno dodanega sladkorja. Pri trpkih in močnih ter bolj kislih vinih se to navadno ne dogaja, pač pa, kakor pri letošnjih bolj šibkih in malotrpkih vinih, ki niso na tropinah in poleg tega še nepopolno pokipela, ali katera so bila pozneje, morebiti še z nepravim sladkorjem popravljena.

Že v 20. številki letošnjega „Kmetovalca“ od 31. oktobra, sem vinogradnike na te napake opozoril ter navedel kako je ravnati z letošnjim moštom in vinom, da ostane stanovitno, da se namreč s pretakanjem letos ne sme odlašati, ter tudi z žveplanjem ne štediti. Žalibog večina njih še sedaj ni svojih letošnjih vin pretočila, in zato imajo pa že sedaj sitnosti in skrbi z njimi. Še enkrat torej svetujem posebno onim, čigar vina imajo duh in okus po gnilobi, žveplu, plesnivem, zemlji, galici itd., da taka vina čimprej pretočijo in dobro prezračijo.

Po žveplu dišečih vin ni treba sedaj žveplati, druga pa. To velja zlasti še za vlečljiva vina.

Vlečljiva vina se morajo pretakati celó skozi sito, ali pa jih s sirkovo metličico pretepsti, da se vlečljivost kolikor mogoče razbrska, obenem se morajo dobro zažveplati in če niso trpka, dodati jim tudi nekoliko raztopljenega tanina (1—1½ dkg na hl). V pomanjkanju tega, se z dodatkom dobrih, zdravih in čistih jagodnih pečk, doseže isti uspeh. Ako še to ne pomaga, potem se morajo taka vina alkoholizirati s po vinskem zakonu dovoljeno množino (do 1 l na hl) absolutnega, t. j. 96% alkohola. Mešanje še vlečljivega vina z zdravim vinom, je nepriporočljivo, ker se potem še zdravo pokvari. Tudi

sode in posodo ter sploh vse pripomočke, s katerimi se je vlečljivo vino pretakalo, je treba po porabi, odnosno pred porabo za druga vina, prav dobro z vrelo in mrzlo vodo izmiti.

Snovanje mladinskih organizacij.

I. Navodila za ustanavljanje mladinskih kmetijskih klubov.

Snovatelji mladinskih organizacij naj si priskrbe predvsem pravila za mladinske kmetijske klube in naj se pouče o namenih in o uredbi teh organizacij (glej „Kmetovalca“ št. 19, z dne 15. oktobra t.l.). Za brezplačno prepustitev „Pravil“ naj se obrnejo na Kmetijsko družbo za Slovenijo v Ljubljani.

V mladinske kmetijske klube je sprejemati mladino, ki je namenjena za kmetijski poklic in stara 14 do 18 let. Začeti je pri mladini, ki je dovzetna, ukaželjna in za svoj stan vneta. Potrebno je tudi, da se pridobe starši za to organizacijo. V ta namen naj se povabijo na sestaneke, kjer se jim razloži važnost in namen takih stanovskih organizacij in na katerem naj se pojasni tudi vsa uredba in delovanje teh organizacij. Staršem je treba podpirati delovanje takih organizacij, in sicer na ta način, da bodo dajali svojim sinovom potrebno priliko in sredstva za praktično izvajanje nalog, ki jih prevzamejo kot člani organizacije.

Pri tej priliki naj se začne tudi z vpisovanjem mladine v organizacijo. Kmetijski klub se lahko ustanovi, če šteje najmanj 15 članov v dotičnem šolskem okolišju.

Ko se je priglasilo potrebno število članov, naj snovatelj skliče ustanovno zborovanje, na katerem je obdelati in sprejeti klubova pravila in izvoliti društveni odbor. Na tem zborovanju je tudi določiti vse potrebno glede društvenega delovanja, glede pobiranja denarnih prispevkov za društvene namene in sploh vse, kar je treba za izvajanje društvenih nalog.

Če le mogoče, naj se povabi k ustanovnemu zborovanju tudi okrajnega ekonomista, ki ima kot kmetijski strokovnjak pomagati pri teh stanovskih organizacijah.

Po izvršeni ustanovitvi kluba naj snovatelj, oziroma načelnik, naznani to ustanovitev Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, ki bo kot matica dajala vsa potrebna navodila za praktično delovanje teh klubov. Z dotičnim naznanilom je predložiti v potrditev tudi društvena pravila, kakor so se sprejela na ustanovnem zborovanju. Priložiti je tudi seznam včlanjenih mladeničev.

Ko se pravila po Kmetijski družbi odobré, prične kmetijski klub s svojim delovanjem.

II. Pravila za mladinske kmetijske klube.

1. V kraju se je osnoval mladinski kmetijski klub.

2. Namen tega kluba je, da se vzgaja mladina za kmetijski poklic in za društveno delovanje potom samostojnih kmetijskih del, tekmovanj, ogledov, skupnih izletov, zborovanj itd.

3. Vsi mladeniči (dekleta) šolskega okolišja, ki so dovršili ljudsko šolo in niso stari nad 18 let, stopijo lahko v to društvo.

4. Posle mladinskih kmetijskih klubov vodijo: načelnik, podnačelnik, tajnik in blagajnik.

5. Dolžnost načelnika je, da sklicuje seje in letno zborovanje, da sestavi spored, da predseduje sejam ter zborovanjem in da skrbi za napredek mladinskega kluba. V odsotnosti ga nadomestuje podnačelnik.

6. Dolžnost tajnika je, da sestavi zapisnik o sejah in zborovanjih, da vodi seznam klubovih članov in da obvešča člane o sejah in zborovanjih.

7. Dolžnost blagajnika je, da varuje klubovo imetje, da zbira društvene prispevke, da vodi knjigo o dohodkih in stroških in izplačuje izdatke, ki jih odobri načelnik.

8. Člani kluba se shajajo v rednih sejah, ki se vrše v šolskem poslopiju vsako prvo nedeljo v mesecu. Koncem vsakega leta se skliče občni zbor, na katerem se voli novo načelstvo.

9. Dolžnost članov je:

- da si izbere vsak posameznik kako domače delo iz poljedelstva ali male živinoreje, oziroma iz vrtnarstva, ki ga samostojno opravlja po danih navodilih na domačem posestvu, dalje
- da se s svojimi uspehi (pridelki in prirejkli) udeležuje javnih ogledov in tekmovanj, in
- da redno prilaja k sejam in zborovanjem in da se udeležuje poučnih izletov in predavanj.

10. Ta pravila veljajo od dneva, ko jih zbor sprejme in potrdi Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani.

V. Rohrman.

Poročilo

o delovanju Kmetijske družbe za Slovenijo leta 1921.

(Dalje in konec.)

Iz teh števil se vidi, da se je poraba umetnih gnojil od vojne sem sicer zvišala, toda nikakor ne v tistem razmerju, kakor bi bilo pričakovati z ozirom na visoke cene kmetijskih pridelkov in na izkušnje, ki so jih kmetovalci doživeli v medvojni dobi. Posebno apnov dušik bi zahteval malo večjega uvaževanja, kajti z njim si pridelke precej zvišamo. Res je morda, da kmetovalci nimajo več toliko denarja, da bi ga mogli zalagati v draga umetna gnojila, toda vsakdo, ki zna količkaj preračunati, bo uvidel, da se mu vsako gnojenje imenitno izplača, če ne v prvem, gotovo pa v drugem letu.

Kmetijski obrati v Sloveniji se bodo vzdržali v aktivnem stanju le tedaj, če bodo kmetovalci svoja zemljišča intenzivno obdelovali, stremili po čim višjem pridelku, ter čim cenejše proizvajali. Najboljše sredstvo za to je brezdvomno poraba umetnih gnojil in globoko oranje.

Dobro semenje tvori predpogoj za obilne pridelke. Družba je po možnosti skrbelo za nabavo vsaj nekaterih dobrih vrst semenja, da s tem omogoči na eni strani izboljšanje domačih rastlin, na drugi strani zvišanje pridelkov. Družba je v zadnjih treh letih oddala semenja:

V letih	1919	1920	1921
pšenice	50 q	70 q	20 q
rži	—	33 "	15 "
ječmera	—	100 "	—
ovsa	—	130 "	—
koruze	—	—	15 "
ajde	—	19 "	125 "
krompirja	1300 "	850 "	—
krmične pese	45 "	14 "	95 "
slackorne pese	—	14 "	—
lucerne	60 "	90 "	90 "
razne vrste detelje	71 "	70 "	130 "
grašice	—	—	7 "
esparzete	—	1 "	16 "
travnega semenja	20 "	16 "	107 "
Skupno	1546 q	1407 q	620 q

Največjo skrb je bilo treba posvetiti semenju krmilnih rastlin, kajti s tem se najprej doseže uspehe pri domači živinoreji: krma je prvi pogoj za uspešen napredek v živinoreji.

Sredstva zoper rastlinske škodljivce.

Kmetijska družba je še dandanes kot najglavnejša dobaviteljica večine sredstev, ki jih naši kmetovalci posebno vinogradniki in sadjarji potrebujejo zoper rastlinske škod-

ljivce. Najvažnejše sredstvo, ki je za vinogradništvo neobhodno potrebno, je brez dvoma modra galica, ki se jo največ potrebuje in brez katere si dandanes sploh ne moremo misliti vinogradništva. Slično sredstvo je tudi bosnapasta, ki popolnoma nadomestuje modro galico.

Slovenija potrebuje samo galice približno 75 do 80 vagonov letno, katera množina zadostuje za naše vinograde. Ravnotako važno je tudi žveplo za pokončevanje oidija, dalje salojidin za škropljenje grozdja proti oidiju, tobačni izvleček v sadjarstvu itd.

Družba je imela v zalogi tudi žveplenokislo glino kot primesek k bakreni galici, kalijev hipermanganat proti peronospori, petrolfenol proti krvavi uši in sadnem drevju, antiavit za obvarovanje semena pred vranami, itd.

V splošnem se je v zadnjih treh letih tega blaga odalo:

	V letih	1919	1920	1921
modra galica		16100 q	6160 q	9200 q
bosnapasta		—	170 "	100 "
žveplo		900 "	600 "	600 "
salojidin		—	—	200 "
druga sredstva		78 "	14 "	16 "
Skupno		17078 q	6944 q	10116 q

Razen teh sredstev je družba imela v zalogi tudi razne vinogradniške potrebščine, ki se potrebujejo v vinogradu in v kletarstvu, n. pr. rafijo za vezenje trt, gumijske vezi za cepljenje, trtne škropilnice, žveplalnice, gumijske cevi, moštne tehtnice, vinometre, eponit, želatino, in žveplene trske za žveplanje sodov.

Tečna krmila spadajo pri umni in dobičkanosti živinoreji med glavne pripomočke, kar je morala družba tudi upoštevati. Živinorejcem je torej priskrbovala deloma otrobe, žitno moko, lanene tropine, ogrščine tropine, živinsko sol, poklajno apno in ribjo moko. Teh tečnih krmil je oddala tekom zadnjih treh let:

	V letih	1919	1920	1921
otrobov		—	120 q	100 q
lanenih in ogrščinih tropin		705 q	300 "	950 "
živinske soli		1000 "	900 "	1450 "
poklajnega apna		200 "	50 "	100 "
ribje moke		—	—	18 "
drugih krmil		—	—	—
Skupno		1950 q	1370 q	2698 q

V splošnem je pa treba poudarjati, da se naši živinorejci dandanes ne zavzemajo še za tako tečno krmiljenje, ker se mlekarstvo po vojni še ni tako razvilo, da bi se izplačalo intenzivno krmiljenje živine, četudi ima mleko primerno ceno.

Razen dosedaj navedenih predmetov, je Kmetijska družba svojim udom oddajala tudi razno kmetijsko orodje in stroje, kakor na pr. Sackove pluge, njivske brane, travniške brane, kose, lopate, motike, vile, vreče, drevesne škropilnice, prave bergamaške osle, (brusne kamne) in druge predmete.

Ves družbeni blagovni promet je razviden iz sledeče razpredelbe, ki nam poda sliko koliko strankam in v koliki množini je bilo v zadnjih letih poslanega blaga.

v letih	strankam	vagonov blaga	v pošiljkih	v vrednosti K
1919	25.333	256	32.911	20,601.143
1920	26.729	170	34.555	14,990.704
1921	29.189	278	40.877	31,777.722

S temi številkami je delovanje blagovnega oddelka zadostno pojasnjeno; razvidno pa je tudi, da se leto za letom ugodneje razvija. Pripomniti pa je treba, da so kot stranke navedene tudi podružnice in zveze podružnic, ki so

dobivale blago v celih vagonih in ga dalje razdeljevale med stotino svojih udov. Najintenzivnejše in najprimernejše je delovanje družbe s podružnicami, ker se s tem poslovanje olehkoti in znižajo režijski in transportni stroški. V teh številkah pa niso navedene stranke, ki so osebno prišle v družbeno skladišče po blago.

S tem poročilom je dovolj obširno orisano delovanje glavnega odbora Kmetijske družbe v l. 1921.

V imenu glavnega odbora mi je čast predlagati:

Slavni občni zbor vzemi to poročilo na znanje!

NOVE NAREDBE.

Dolžnosti davkoplačevalcev v I. četrtletju 1923.

I. Vložitev napovedi.

a) Za dohodnino. Rok za vložitev poteče koncem januarja 1923. Do tega roka mora vsakdo, kdor že plačuje dohodnino, vložiti napovedi iz lastnega nagiba, da se ogne zamudnim posledicam § 205. zakona o osebnih davkih. Davčne oblasti niso več dolžne opozarjati davkoplačevalcev s posebnimi pozivi na njihovo dolžnost, ampak so upravičene vsem, ki ne vložijo napovedi v določenem roku, odmeriti dohodnino po uradnih pripomočkih. Posebne pozive dobe le oni, katerim namerava davčna oblast za leto 1923. prvič predpisati dohodnino.

Kmetovalci, napovejte torej svoje dohodke do 31. januarja, da Vam ostane pravica do morebitnega priziva proti morebitni previsoki odmeri dohodnine od strani davčne oblasti.

b) Za rentnino. Istočasno je vložiti tudi napoved za rentnino tistemu, ki je temu davku podvržen.

II. Naznanilo o izplačanih službenih prejemkih.

Kdor izplačuje službene prejemke v višini, ki utemeljujejo za dohodnino davčno dolžnost, je zavezan do konca januarja 1923. naznaniti te prejemke davčni oblasti na posebni tiskovini.

III. Prizivni rok.

Davčni plačilni nalogi so odpravljeni. Zato pa so predpisi odmerjenih davkov javno razgrnjeni pri davčnih oblastih, davčnih uradih in županstvih. Razglasitev se javno razglasi na krajevno običajen način. Predpisi so razgrnjeni 15 dni. Prizivni rok se pričinja s 16. dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

Davčne oblasti imajo nalog, da uredijo razgrnitev predpisanih izkazov na ta način, da se bo vršila ob najprej določenih rokih, in sicer prvih 15 dni vsakega koledarskega četrtletja za vse davke, odmerjene v preteklem koledarskem letu. — O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v IV. četrtletju 1922, bodo v zmislu zgornjega naloga razgrnjeni predpisani izkazi prvih 15 dni meseca januarja 1923., v kolikor niso davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka posebej opozrtjeni.

IV. Davek na poslovni promet.

c) Davkoplačevalci, katerih promet ni v minulem letu presegel zakonito določene meje 360.000 Din, niti ni bil manjši od 15.000 Din, so zavezani na splošni poziv in v določenem roku vložiti prijavo o prometu, opravljenem v minulem letu. Roka za vložitev finančna oblast še ni objavila, bo pa predvidoma objavljen v I. četrtletju 1923. Ako se za te prijave uporabi stara tiskovina, jo je dopolniti za promet, opravljen z državo, od katere se plačuje davek že ob izplačilu pri državni blagajnici, z besedilom vzorca, objavljenega v gornjem razglasu finančne delegacije.

Kdor ne predloži pravočasno prijave, izgubi pravico pritožbe in mu davčni odbor oceni letni promet po lastni vednosti in podatkih.

V. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. februarja 1923. dospejo v plačilo direktni davki za I. četrtletje 1923. Davčni uradi so upravičeni jih do 14. februarja 1923. prisilno izterjati in zaračunati poleg 6 odst. zamudnih obresti še za opomin 4 odst. terjatnega zaostanka.

VI. Vojaška taksa.

Vsi vojaškotaksniki obvezanci se morajo tekom januarja 1923. zgledati pri tisti občini, v kateri imajo dne 1. januarja 1923. svoje bivališče. — Vojaškotakсна obveznost traja do dovršenega 45. leta.

Plačajte takse do 15. januarja 1923.

Takšana tarifa zakona o taksah in pristojbinah (Uradni list 100/1921.) predpisuje, da mora vsakdo, ki je obvezan letno ali polletno plačati kako takso, to svojo obveznost za leto 1923. izpolniti najkasneje do 15. januarja 1923.

Take takse so: Letna taksa po tar. post. 2. (stalne objave ali reklame) 40—50 Din. Polletna taksa po tar. post. 64. (za pravico, da se točijo pijače pod milim nebom) 250 Din. Letna taksa po tar. post. 98. (za biljarde) 50 Din. Letna taksa po tar. post. 100., 1. za automobile 1200 Din; 2. za fajakerske vozove a) z dvema konjema 200 Din; b) z enim konjem 100 Din. Letna taksa po tar. post. 214. (za vsako odobritev privatnega skladišča po carinskih predpisih) 100 Din. Proti taksnim zavezancem, ki ne bi do 15. januarja 1923. vplačali letne odnosno polletne takse, se bo kazensko postopalo.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko društvo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edino le na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 152. Moj konj je dobil rape, ki sem jih po živinozdravnikovem navodilu že popolnoma ozdravil. Po enem mesecu so se mu pa zopet ponovile. **Kako zdravim konjske rape?** (I. B. v M.)

Odgovor: Konjske rape imenujemo razna vnetja na nogah zadaj pod bicljem, iz katerih se izceja v pričetku bistra, pozneje gnojasta tekočina. Vzrok tej bolezni so nesnaga, blato, vlaga, apneni prah, scalnica itd. Po Fr. Dularju, Domači živinozdravnik, se dele rape, ali kakor jim tudi pravimo mahovnice, v tri vrste: a) navadne, vnete rape, b) bradavičaste in c) prisadne rape. Pri vnetih rapah koža pod bicljem oteče, pordeči, postane vlažna, razasta. Bradavičaste rape nastanejo iz zanemarjenih navadnih rap. Prisadne rape se pa prikazujejo najrajše pozimi, ko sneg kopni, ali kadar stoje konji večidel v nesnažnih hlevih. Prvi pogoj hitrega ozdravljenja je snaga, čista nastelja, odtekanje scalnice itd. Kožo je odrgniti narahlo z bombažem, namočenem v špiritu, da se odpravi kožni loj, ki bi sicer vnetje povečeval. Rap se ne sme mnogo močiti, samo enkrat jih je čisto izmiti z mlačno Burovo raztopino in milom in osušiti z mehko cunjjo. Nato jih je potrositi z mešanico 1 g tanoforma, 1 g cinkovega belila in 10 g škroba. Če se pa tega nima ravno pri roki, vsaj s praškom hrastovih skorij ali z belo moko. Nanje je položiti košček bombaža in narahlo zavezati. Vnete rape se na ta način hitro ozdravijo. Zdravljenje bradavičastih rap je pa že bolj dolgotrajno in še več časa potrebujejo prisadne rape, preden ozdrave. Najbolje je pač vedno, žival dati preiskati po živinozdravniku in se natanko držati njegovih navodil.

Vprašanje 153. Posejal sem njivo z ržjo, kateri bi pa rad sedaj ali spomladi pognojil z umetnimi gnojili. **S kašnimi umetnimi gnojili naj pogojim rži?** (I. F. v B.)

Odgovor: Če hočete z umetnimi gnojili pognojiti že posejani rži, storite to po možnosti že sedaj pozimi ali pa zgodaj spomladi. Za tako gnojenje vzemite apnovega dušika do 100 kilogramov na oral in superfosfata do 200 kilogramov na oral. Najbolje je ta gnojila potrositi pred snegom, da jih sneg zakrije in da obvaruje apnov dušik pred izgubo dušičnatih spojin. S snegom se polagoma raztaplja gnojilna snov in pride v zemljo h koreninam ter tako že zgodaj spomladi začne učinkovati.

Vprašanje 154. Cena živini je pri nas v Belokrajini zelo nizka in za manj debelo živino se sploh ne dobi kupca. Mesarji ponujajo naravnost nezaslišano nizke cene za živo težo, meso pa vendar prodajajo po 48 do 60 K za kilogram. Odločil sem se, da zakoljem sam doma živinče. **Ali smem klati svojo živino in prodati meso sosedom?** (L. P. v S.)

Odgovor: Vsakemu kmetovalcu je dovoljeno, svojo živino doma zaklati in prodati meso in kožo komursibodi, vendar ne sme tako klanje dobiti obrtnega značaja. Posebnega dovoljenja za tako klanje ni treba, pač pa morate občini plačati užitijski davek od tistega mesa, ki ga prodaste. Razen tega mora mesogledlec ogledati zaklano žival, če ni morda meso neuporabno kot človeška hrana. Po navodilih, izdanih od oblasti, je klanje in prodaja mesa po kmetovalcih smatrati tako dolgo za postransko kmetijsko obrt, ki zanjo ne veljajo določila obrtnega reda, dokler se vrši v mejah, ki so primerne dotični kmetiji, in dokler se vrši po posestnikih samih, oziroma po njihovih kmetijskih delavcih ali drugih pomožnih osebah, in sicer na preprost način, primeren kmetijskim odnošajem.

Vprašanje 155. Vino v enem sodu se mi je tako pokvarilo, da ni bilo več pitno in sem iz njega skuhal žganje. Novega vina ne dam v ta sod, ker se bojim, da se mi pokvari. **Kako očistim pokvarjen sod?** (A. L. v Š.)

Odgovor: Iz Vašega vprašanja ni razvidno, kako se je vino pokvarilo, da ste ga morali prekuhati v žganje. Najbrže je bila zavrelca, tedaj ima sod zelo slab duh; prav umno ravnate, če takega ne napolnite z vinom. Tak sod je najbolje temeljito izpariti. Ker vam bo pa najbrže manjkala priprava za to, vam svetujemo, da sod zakuhate s kakim vrelim lugom. Na 100 litrov vode vzemite do 5 kilogramov jedkega natrona. Če pa tega ni, pa sode. Vse skupaj raztopite v kropu in tak vrel krop vlijte v sod, ki ga dobro zamažite in valjajte semintja, da pridejo vse doge in dno v dotiko s tem jedkim kropom. Potem pustite nekaj ur ta krop v sodu (seveda ga morate večkrat prevaliti, da tekočina učinkuje povsod enakomerno) ter končno izlijte to umazano vodo iz soda. Po potrebi ponovite še enkrat to izluženje. Ko je bil sod izpran s čisto mrzlo vodo in nima več nikakega neprijetnega duha, ga pustite dva do tri dni, da se posuši, potem ga močno zažveplajte in zabijte. Čez kakih 10—14 dni se sod zopet odpre, dobro z mrzlo vodo izpere in lahko rabi.

Vprašanje 156. Svojim kokošim pokladam sedaj pozimi, ko so navezane na bivanje v zaprtem prostoru, razen zrnja in kuhinjskih odpadkov tudi repo, peso in drugo zelenjavo, kar zelo rade žro. **Kako učinkuje zelenjava na perutnino?** (M. K. v Z.)

Odgovor: Pri prehranjevanju perutnine tvori zelenjava zelo važni del hrane, ki bi ne smela pravzaprav nikdar manjkati. Če ima perutnina prost izlet, tedaj že sama poišče zelenjavo, kolikor in katera se ji najbolj dopade. Drugače je pa pozimi, ko je navezana samo na krmo, ki se ji poklada v zaprtih prostorih. Tedaj se mora skrbeti, da dobe kokoši zelenjave, kar se je ima pač na razpolaganje: pesa, repa, korenje, zelje, ohrovt, ali odpadki teh rastlin, solatno listje in drugo. Zelenjava čisti kri, oživilja ter dobrodejno vpliva na prebavljenje, pa tudi na nesenje jajec. Nujno potreben je tudi

odatek klajnega apna, ki se pa nadomesti tudi s fino zdrobljenimi kostmi, ki se jih v gospodarstvu vendarle nekaj dobi. Skrbite torej za tečno krmljenje svojih kokoši pozimi, kar se vam bo dobro izplačalo.

Vprašanje 157. Imam lepega kunca, ki mi je obolel. Začel je kihati, sedaj pa ima nos vedno moker in tudi iz oči mu večkrat pritečejo solze. Ne je skoraj nič in je tako shušal, da ga je sama kost in koža. **Kako zdravim prehlajenega kunca?** (P. N. v M.)

Odgovor: Vaš kunec se je prehladil in dobil nahod. Ta bolezen je nalezljiva in je torej tako obolele živali takoj odstraniti od zdravih. Nahod se lahko že s tem ozdravi, da se obolelega kunca prenese v gorek prostor ter ga tam več dni pusti pri suhi krmli. Ako pa to ne pomaga, se kunca dene v suho parno kopelj. Katranova para služi v to svrhu prav dobro. To sredstvo pomaga že pri prvi uporabi. Če pa ta prvič ne učinkuje, se ponovi drugič ali morda celo tretjič, kar mora kunca ozdraviti. Ko bi pa to ne pomagalo, tedaj je nahod nevarne nravi in neozdravljiv, ker je potem spremljevalec drugih notranjih bolezni. Tako obolele kunce je treba zaklati, da se prepreči razširjenje nalezljivih bolezni.

Vprašanje 158. Nekateri kmetovalci imajo navado, svoj hrušovec takoj 3. ali 4. dan po prešanju pretočiti, ko so se drože in vsa nesnaga sesedla na dno, torej ko je hrušovec že čist. Zdi se mi pa, da tak hrušovec ne more dobro povreti ter postati stanovitno kakor oni, ki se ga pretaka šele koncem zime. **Kdaj je najprimerneje pretakati hrušovec?** (I. F. v B.)

Odgovor: Pravi čas za pretakanje hruševca je tedaj, ko preneha burno kipenje in se mošt dodobra učisti. Kdor pretaka hrušovec prezgodaj, mu škoduje, ker odstrani kipele glivice, ko še niso izvršile svoje naloge. Še škodljivejša je pa prepozno pretakanje, ker použijejo kvasnice preveč kisline in večinoma tudi že odmrjejo in se začno razkrajati. Doba pretakanja hruševca traja od novembra do začetka februarja, torej dobra dva meseca. Svetujemo vam, da hrušovec pretočite takoj, ko bo čas za to.

Vprašanje 159. Menjal sem travnik s posestnikom iz sosednje vasi, tako da se njegov travnik drži sedaj mojega posestva, moj travnik pa njegovega. Za to menjavo enake vrednosti mi je pa davčna oblast predpisala visoke pristojbine in kolektivine. Ali ni v veljavi zakon o menjavi zemljišč v svrhu arondacije? V takem primeru bi morala biti izvedba menjave preta kolektivin in pristojbin. (I. F. v B.)

Odgovor: Seveda obstoja zakon o zlozbi poljedelskih zemljišč od 7. novembra 1900., kranj. dež. zakon od 18. julija 1915., ter od 26. maja 1909., štaj. dež. zak. 45., ki je veljaven za Štajersko. Za izvedbo teh zakonov so postavljene agrarske oblasti, in sicer v prvi stopnji krajni komisar za agrarske operacije, v drugi in zadnji stopnji pa deželna komisija za agrarske operacije. Vse vloge, priloge, listine, izjave in sploh vse prošnje na agrarske oblasti so kolka proste. Vi in Vaš sosed se pa najbrže nista poslužila te ugodnosti pri izmenjavi travnikov, ampak sta kratkoma zahtevala od zemljiškoknjižnega urada izvedbo izmenjave. Če ste hoteli uživati ugodnosti zgoraj navedenega zakona, ste morali vložiti prošnjo na agrarsko oblast, oziroma na naslov krajnega komisarja za agrarske operacije v Mariboru. Sedaj, ko je izmenjava zemljišč že zemljiškoknjižno urejena, vam pa nobena nadaljnja prošnja nič ne pomaga.

Vprašanje 160. Imam 5 hl jabolčnika, ki je bil izpočetka zelo dobrega okusa. Pozneje je začel postajati nekako mehke in sedaj ima okus kakor zavrelka in če stoji v posodi, počrni. Jaz mislim, da je pokvarjenje zakrivil sod, ki je moral biti pokvarjen po zavrelki. **Kako in s čim naj jabolčnik popravim?** (J. D. iz Sp. S.)

Odgovor: Kolikor se da posneti iz Vašega vprašanja, je Vaš jabolčnik tako pokvarjen, da ga najbrže ne bo mogoče

več popraviti, kajti takih snovi, ki bi zavrelko izpremenile v dobro pijačo, žalibog ni. Edino, kar bi vam svetovali, je to, da jabolčnik nemudoma pretočite v dober, močno zažveplan sod in mu z eponitom vzamete neprijeten duh oziroma okus. Ako bi se sadjevec na ta način popravil, bi ga bilo treba pozneje na pomlad še enkrat pretočiti. Uspešno bo pa to delo le tedaj, ako jabolčnik ni popolnoma pokvarjen, kar boste že dognali po okusu in duhu. Zavrelke pa ne kaže pretakati, ker bi bilo delo brez uspeha in bi na ta način pokvarili še več posode. Zavrelka je samo za na gnoj. — Da jabolčnik počrni, je pa krivo železo, s katerim je prišla v dotiko drozga in sadni sok pri prešanju in pa pomanjkanje sadne kisline. Sadjevec, ki ima to napako, pretočimo na ta način, da pride močno v dotiko z zrakom (skozi razpršilnik). Zaraditega ves počrni, a se potem navadno samodsebe učisti in dobi stanovitno naravno barvo, ali ga pa čistimo z želatino. Počrnenje tudi preprečimo, ako sadjevcu, ki ima to napako, dodamo na vsakih 100 litrov 10—20 gramov vinske kisline, ki se dobi v vsaki drogeriji. — Končno moramo pa povdarjati, da so vseh napak in bolezni, ki jih imajo naši sadjevci, krivi gospodarji sami, ker deloma iz nevednosti, deloma pa iz brezbriznosti in starokopitnosti napačno ravnaajo pri napravi in pozneje pri kipenju in v kletarstvu sploh. Nujno vam priporočamo, da si kupite in vestno preberete knjižico „Sadno vino ali sadjevec“, navod kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo (dobi se v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani). Ako se boste ravnali pri napravi sadjevca po dotičnih navodilih, izlepa ne boste imeli takih težav in tolike škode.

H-k.

KMETIJSKE NOVICE.

Vrtnarsko društvo za Slovenijo, ki se snuje v zadnjem času, bo stopilo v zvezo s „Sadjarskim društvom“, da se na ta način pospešujeta dve važni panogi, ki sta tudi v praktičnem življenju vezani ena na drugo. Pripravljalni odbor je imel dne 27. decembra v Celju tozadevna pogajanja s Sadjarskim društvom in se je tudi izredni občni zbor tega društva soglasno izrekel za skupno delovanje. Po vseh večjih krajih se imajo snovati podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo.

Zveplovoapnena brozga se splošno priporoča kot izborno rastlinsko obrambno sredstvo. Posebno zabranjuje v vinogradih nastop oidija, ako se trte namažejo koncem zime pred brstjenjem s 30 odstotno raztopino. — Tudi sadno drevje, škropljeno pred brstjenjem z enako raztopino, se ubrani pred oidijem, škrlupom, kodravostjo, listnimi in krvavimi ušmi, pred kaparji in drugimi rastlinskimi škodljivci.

Ocena knjig.

Kratko navodilo o porabi umetnega gnoja (Kratka uputa o upotrebi večtačkog djubreta), je naslov mali brošuri, ki jo je izdala Delegacija proizvajateljev čiljskega solitra v Beogradu v srbohrvaščini, in sicer tiskano v latinici. Dobi se brezplačno pri Kmetijski družbi. Našemu kmetovalcu je ta knjižica dobro došla, ker mu v kratkih potezah da potrebna navodila, kako ima uporabljati umetna gnojila. In ta so dandanes vsakemu kmetovalcu nujno potrebna, če hoče zvišati svoje pridelke. Med vojno je poraba umetnih gnojil v Sloveniji precej zaostala, ker jih prvič ni bilo dobiti v zadostni množini in drugič, ker je doma manjkalo umnih gospodarjev, ker so bili pri vojakihi. Mnogi od teh so pa, vrnivši se iz vojne, malo dane pozabili na gnojenje z umetnimi gnojili. Te bo ta knjižica pripravila zopet do tega, kako imajo ravnati z njimi in kakšne koristi jim donajajo. Kdor želi dobiti to knjižico, se naj obrne na Kmetijsko družbo, ki mu jo brezplačno dopošlje.

DRUŽBE E VESTI.

Današnja številka „Kmetovalca“ je zadnja v tem letu prihodnja izide 15. januarja 1923. leta kot 1. številka 40. letnika.

Prvo številko „Kmetovalca“ letnika 1923. pošljemo brez izjeme vsem dosedanjim prejemnikom, drugo številko pa brez izjeme samo tistim, ki do tistega časa plačajo udnino, oziroma naročnino.

Kdor ni še plačal udnine ali naročnine, naj to takoj stori, drugače se mu pošiljanje lista z drugo številko ustavi.

Načelnike podružnic in posamezne družbene ude nujno prosimo, naj nam takoj pošljejo udnino, da se razpošiljanje „Kmetovalca“ za leto 1923. ne bo zavleklo.

Kazalo za „Kmetovalca“ 1922. l. je sestavljeno in bo kmalu dotiskano. Ker pa ogromna večina prejemnikov ne hraní „Kmetovalca“ in jim je torej kazalo nepotrebno, zato dobe kazalo naknadno brezplačno doposlano le tisti, ki ga izrecno zahtevajo. Kdor ga torej želi imeti, naj to sporoči na dopisnici, nakar se mu določi, ali ga pa pride sam iskat v tujne prostore Kmetijske družbe v Ljubljani, Turjaški trg 3.

Vsakega dosedanjega uda, oziroma naročnika prosimo, naj ostane zvest Kmetijski družbi tudi v novem letu ter naj pridobi vsaj še po enega uda. Teh 20 dinarjev bo lahko vsak, tudi najmanjši kmet, zmožel. Za to malenkostno svoto dobi vsak ud ne samo gospodarsko-strokovni list „Kmetovalec“, ampak tudi razne gospodarske potrebščine po znižanih cenah. Družba sama pa od velikega števila udov nima nikakega gmotnega dobička, ker jo list stane veliko več nego dobi za udnino. Pač pa pridobi družba z velikim številom udov na ugledu in na moralni moči, kar je nujno potrebno, če hoče uspešno zastopati koristi in težnje kmetovalcev. Močna družba, ki ima zaslonbo v velikem številu kmetovalcev, bo lahko mnogo dosegla v njih prid.

Družbeni udje se nujno naprošajo, da vse gospodarske potrebščine pravočasno naročajo ter se pri naročilih ozirajo na objave na 1. in 2. strani inseratnega dela „Kmetovalca“. Družba oddaja le tiste predmete, ki jih v svojem listu objavlja, zato naj udje naročajo le tiste predmete, ki so tam objavljeni. Vsak naročnik naj natančno naznani svoj naslov: ime in priimek, kraj svojega bivanja, hišno številko, pošto in železniško postajo. Ta naslov naj bo v pismu označen, kajti na ovitku se večkrat izgubi.

Plačevanje blaga. Pri naročevanju blaga je najumestneje in za družbene ude najceneje, če naročijo svoje potrebščine potom podružnice. Na podstavi cen v „Kmetovalcu“ plačajo udje določeno svoto načelnikstvu podružnice, ki zbere naročila vseh udov in določi svoto za naročeno blago Kmetijski družbi. Ko prejme blago podružnica, si načelnikstvo izračuni stroške za prevoznino in za druge izdatke ter pri razdelitvi blaga izterja ta znesek od udov. Družba mora dobiti poprej denar v roke, preden odpošlje blago, ker ima drugače z izterjevanjem velike sitnosti. Razentega nima družba toliko kapitala, da bi mogla nakupiti blaga v velikih množinah, ampak si ga mora izposojevati v denarnih zavodih, kjer zahtevajo za to ogromne obresti. Blago, ki ga pa družba kupi, mora že pred dobavo plačati. Vsled tega je zahteva družbe, da naj naročnik blago takoj plača, popolnoma upravičena.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnikstva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Cerknica, v nedeljo, 14. januarja 1923. ob eni uri popoldne v občinski pisarni v Cerknici;

Komenda, v nedeljo, 28. januarja 1923. ob treh popoldne v „Društveni dvorani“ v Komendi;

Koprivnik, v nedeljo, 21. januarja 1923. ob enajstih dop. v šoli; Planina pri Rakeku, v nedeljo, 21. januarja 1923. ob treh popoldne v „Gasilnem domu“;

Ptuj, v nedeljo, 14. januarja 1923. ob devetih dopoldne v dvorani gospe Zupančičeve;

Smlednik, v nedeljo, 14. januarja 1923. ob treh popoldne v „Društvenem domu“;

Šiška, v nedeljo, 14. januarja 1923. ob dveh popoldne v hiši načelnika g. Černeta v Zgornji Šiški, 39.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Popravek: V zadnji številki „Kmetovalca“ na str. 214. se je v drugi koloni v 7. odstavku urinila neljuba pomota, in sicer namesto: „se rabi na 1 ha ali dva orala po 800 l“, se mora glasiti: „se rabi na 1000 m², ali na 1/10 ha ali na 1/3 orala po 800 l“. Blagovoli vsak čitatelj „Kmetovalca“ to napako popraviti. — **N. P. v B.** Jabolko „belfler“ se na Kranjskem prav dobro sponaša v takozvanem Blejskem kotu, zlasti v Gorjah. L. 1917. so v imenovani pokrajini iztržili za odbrana jabolka „belflerja“ preko 100.000 K. „Belflerja“ je jel razširjati v Blejskem kotu bivši nadučitelj Janko Žirovnik v Gorjah, ki je dobil prva drevesa iz Gaucherjeve drevesnice v Stuttgartu. — **I. Št. v St.** Obžalujemo, toda udnine Vam ne moremo znižati, ker je družbeni občni zbor določil nje višino. Znesek 20 dinarjev vendar ni tako visok, da bi ga ne zmožli. — **Fr. P. v Sp. P.** Če Vam je tvrdka prodala umetno gnojilo na kilograme, Vam je dolžna dati samo toliko kilogramov, kolikor ste jih kupili, odnosno plačali. — **M. D. v D. L.** Vaši sosedje imajo prav. Šmarnico saditi ni priporočljivo, ampak sadite rajše zlahkno trto, ki Vam bo bolje izplačala rigolanje vinograda. — **M. K. v Sv. P.** Murve, kostanje, orehe in gozdna drevesa ne goji Kmetijska družba, ampak gozdno nadzorništvo. Obrnite se za tako drevje na „Gozdarsko direkcijo v Ljubljani“. — **I. M. v K.** Kot poljski čuvaj ste upravičeni nositi orožje samo v svojem službenem okrožju. Izven tega pa le tedaj, če pri vršenju svoje službe morate prekoračiti mejo. — **K. St. v M.** Sveže posekan orehov les tehta kubičen meter povprečno 850 kg, hrastov 970 kg, smrekov 730 kg, bukov 1010 kg. — Prošnje za prelaganje cest je vlagati na Gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani. — Vaša krava je najbrže tako suha, ker veliko molze in porabi vso krmo za tvorjenje mleka. Morate jo tečno krmiti, da ne oslabi. — **K. R. v L.** Kmetijska družba ne more razpošiljati umetnih gnojil, semen in drugih gospodarskih potrebščin čez mejo na Primorsko, ker je to zvezano z nepremostljivimi ovirami in velikimi stroški. — **F. M. v S.** Če hočete pognojiti lucerni z umetnimi gnojili, vzemite fosfatna in kalijeva gnojila: Tomasove žindre 300 kg na ha in kalijeve soli 150 kg na ha. — **P. K. v P.** Šotnega zdroba danes ni dobiti v večjih količinah, ker je edina tvornica v Babni gorici že 1917. leta prenehala z obratom. Vrtnarji v okolici Ljubljane ga za svojo pičlo uporabo še dobe. — **I. Ž. v K.** Namesto dinamona za razstreljevanje drevesnih panjev ali štorov se uporablja kamniti, ki se ga dobi v zalogah za razstreljivo. — **K. N. v H.** Za gnojenje vinogradov vzemite na en oral 200 kg apnovega dušika, 300 kg Tomasove žindre in 150 kg kalijeve soli.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.**

Kmetovalec izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto. Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 400 D, na 1/4 strani 200 D, na 1/8 strani 100 D, na 1/16 strani 65 D, na 1/32 strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 24. Ljubljana, 31 decembra 1922. Letnik XXXIX.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Živinorejci! Pozor!

Sladko banaško seno po najnižji ceni v vagonskih pošiljkah franko na vsako železniško postajo Slovenije. Seno je prvovrstno. Na razpolaganje ima družba tega sena v Banatu le še nekaj vagonov, zato naj naročniki s prijavi ne olašajo. Ovseno slamo je družba že vso prodala.

Semena:

Semenska pšenica se oddaja v vrečah po 80 kg po Din 6 za kg z vrečami vred.

Grahora, zimska, mešana z ječmenom ali ržjo, po Din 6.25 za kg brez vreč.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik, 18—20% po Din 240.— za 100 kg franko vreče.

Kalijeva sol, 42%, je zopet v zalogi po Din 140.— za 100 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosf. kisline po 190 Din 100 kilogramov z vrečami.

Kostna zdrobna moka z 5% dušika in 20% skupne fosforove kisline po 185 din sto kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 150 dinarjev sto kilogramov.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po 150 din. sto kilogramov.

Thomasova žlindra 17/18% po Din 180.— za 100 kg z vrečami.

Krmila:

Lanene tropine, domače, zmlete po Din 4.25 za kilogram z vrečami.

Orehove tropine, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe Din 4.50 za kilogram z vrečami. Vreče po 75 kg.

Osušeni zrezki sladkorne pese po Din 3.50 za kilogram z vrečami vred.

Poklajno apno v izvornih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6.— kilogram, v manjših množinah po Din 7.— kilogram.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg Din 8.— za kg, na drobno Din 8.50 za kg.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Vinski eponit po Din. 60.— za kg. Poština posebej.

Gumijeve cevi po Din 15.— za meter.

Gumijeve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 7.50 komad.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrofenol, sredstvo zoper krvavo uš, po 12.50 Din 1 kg v posodi kupca.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po 7 Din za 1 kg.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnic po 5 kg 35 Din brez poštine.

Trtne škopilnice so zopet v zalogi po Din 500.— za komad.

Urania zelenilo je došlo in se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštine.

Žveplalniki, ročni po 70.— Din za komad.

Žveplovi trakovi na juti za žveplanje sodov, najboljši, brez arzena po 7 Din kilogram.

Želatina za čiščenje vina po 45 Din kilogram.

Razne kmetijske potrebščine:

Živinsko sol, ki jo bomo v Sloveniji letos posebno potrebovali zaradi pokladanja slabih krmil, bo Kmetijska družba brzkone izjemno izposlovala in dela na to z vsemi silami, daš naš zakon oddaje take soli ne pozna. Kmetijska družba je že vse potrebno ukrenila, da se bo izposlovala oddaja živalske soli, in sicer po znižani ceni. Kadar, in če bo kaj tozadevno določenega, bo v „Kmetovalcu“ objavljeno.

Antiaviv v varstvo setev pšenice, turšice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnihah po osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6.25 dinarjev.

Uspulum, sredstvo za razkuženje semena, v zaklopnihah po ¼ kg po Din 35.— za komad.

Emajlna posoda. Prva pošiljatev te posode je došla in se prodaja po naslednjih cenah:

Lonci, z ½ l vsebine po Din 8.—; ¾ l vsebine po Din 10.—; 1 l vsebine po Din 12.—; 1 1/2 l vsebine po Din 14.—, (18.50); 2 l vsebine po Din 18.—, (23.—); 2 ½ l vsebine po Din 22.—, (27.50); 3 ½ l vsebine po Din 27.—, (33.—).

Kozice, z ¼ l vsebine po Din 14.—, (19.50); ½ l vsebine po Din 18.—, (24.—); ¾ l vsebine po Din 20.—, (27.—); 1 l vsebine po Din 24.—, (30.—); 1 1/2 l vsebine po Din 30.—, (36.—); 2 l vsebine po Din 40.—, (54.—).

Polve po Din 17.—, (22.50); 2 l, (27.—) in 3 l, (30.—).

Cene v oklepaju se razumejo s pokrovkami vred.

Škafi, z 45 cm premera Din 80.—; z 50 cm premera Din 90.— za komad.

Vedrice po Din 45.— za komad.

Zajemalke po Din 9.— in Din 10.— za komad.

Penovke po Din 11.— in Din 14.— za komad.

Podružnice, ki hočejo naročiti večjo množino te posode, naj pošljejo svojega zastopnika, ki mora osebno izbrati in prevzeti blago. Na pisemna naročila se ne bo pošiljalo.

Strojli: V zalogi so sledeči stroji:

Mlatilnice, za ročni in gepeljni pogon po, Din 2200.— za komad.

Slamoreznice, po Din 1500.— za komad.

Plužni trupl AW 5 po Din 225.—.

Brane, V a po Din 455.— za komad.

Vinogradniški plugi od Din 205.— do 370 za komad.

Ročni okopovalniki po Din 280.—.

Travniske brane, 47 kg A 2 po Din 500.— komad! A 3 57 kg po Din 600.—; B 2 55 kg po Din 600.— komad.

Obračalni plugi UW 7 po Din 700.— za komad.

Obračalni plugi UW 9 po Din 800 za komad.

Podzemni plugi po Din 400.— za komad.

Lemeži za plug D 8 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug D 7 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug UW 7 po Din 50.— za par.

Plazi (Sohlen) za pluge po Din 10.— za komad.

Posnemalnik Jubilea za 80 l po Din 625.—; za 75 l po Din 700.—; 100 l po Din 1250.—; 125 l po Din 1300.—; 150 l po Din 1500.— komad.

Strojli za izdelavo surovega masla C Gr 3 po Din 500.— komad.

Orodje. Družba je prejela in ima v zalogi sledeče orodje:

Vile gnojne, s 3 roglji po Din 10.—; s 4 roglji po Din 13.— za komad.

Grablje železne, 10 zobne po Din 9.—; 12 zobne po Din 11.—; 14-zobne po Din 13.—; 16-zobne po Din 15.— za komad.

Škarje za trite št. 37 a po Din 20.—; št. 45 po Din 22.—; št. 116 po Din 12.— za komad.

Noži za cepljenje po Din 13.— za komad.

Vrtne žage po Din 15.— za komad.

Lahko nagnenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost? Bolečine olajša in naredi telo odporno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštino 3 dvojnate ali ena špeciialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 špeciialnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzafluid št. 333, Hrvatsko.

Pozor gospodari na žvotinske bolesi!

Svakoga proleča pojavlja se svinjska rudečica, vrančni prisad i mnoge druge zarazne bolesi medju domačim žvotinjama. Gospodari treba da budu na oprezu i da provedu cijepjenje još prije nego izgube koji komad, jer su svinje i goveda skupa a trošak za cijepjenje je razmjerno malen. U našoj državi priredjuje sada cijepiva Jugoslavenski serum zavod u Zagrebu. Ako gospodari trebaju upute, neka se obrate na taj zavod.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znakah najmanj pa skupaj Din. 6.— sicer se naznanila ne objavijo.

Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Srečno novo leto želi cenj. občinstvu

LUDVIK ŽELEZNIK

špeciialna mehancična delavnica

Ljubljana 7.

Sp. Šiška.

Majer (šajer)

ki ima veselo do vsakega dela v kmetištvo, se išče. Grašična Bokalce, p. Vič pri Ljubljani.

Ženitna ponudba!

Mladenci neomadeževane preteklosti v starosti 25 let se žel seznaniti v svrhu ženitve z dekletom oziroma vdovo z premoženjem približno 600 tisoč kron pod pogolem, da prevzame krasno posestvo, Maček Franc, Kamnica pri Mariboru.

Vrtnarski vajenec

se sprejme na državni kmetijski šoli na Grmo pri Novem mestu. Pojasnila daje in prošnje sprejema ravnateljstvo.

Preključ!

Podpisani Matevž Turner, trgovec v Ljubljani preključim vse, kar sem o tvrdki Ludovik Gerkman ml. v Ljubljani, posebno nasproti tvrdki Herman Berg v Mariboru govoril kot popolnoma neresnično. Obžalujem, da sem take govornice razširil o tvrdki Ludovik Gerkman ml., to sem odpustil in se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenske tožbe ter se zavezuje povrnati vse stroške.

Ljubljana, dne 22. decembra 1922.

Matevž Turner.

Kupim

močno vinogradsko kolle. Dr. Vilimek, Bizeljsko.

Listnica upravništva.

Pod „Novomesto“ teži v upravništvu več podnub. Prosimo, da se inderent zglaš, ker nimamo naslova.

Pozor!

Janez, kam pa si nesel kožo v ustroj, ko si zaklal kravo, junca, teleta, prasiča itd.? — Kam drugam kakor v Jakob Planinškovo strojarno v Kandiji pri Novem mestu. Tam se izdeluje najboljši, fino usnje vseh vrst domačega izdelka. Če hočeš imeti fino usnje, nesi kožo v ustroj. Priporoča se Jakob Planinšek, Kandija.

2000 breskovich drevesc

je naprodaj. Drevesca so eno- in dveletna, lepo vkoreninjena. Prevovrstna, nad 1 m visoka po 5 Din, drugovrstna nad 50 cm visoka po 3 Din, tretjevrstna po 2 Din. Breskve so lepe dolenske mešane vrste. Naroči naj se najmanj 25 drevesc, ki se razpošiljajo v zabojih. Zaboji se računajo po lastni ceni. Razpošiljalo se bo začetkom sušca proti povzetju po pošti ali železnici. — Naročila sprejema Anton Žagar, Besnica 25, p. Hrušica pri Ljubljani.

Njiva, najlepši stavbni prostor

v šentruperskomokronoški dolini se prodaj. Pojasnila da nadničitelj v St. Rupertu na Dolenskem.

Bik

sive domače pasme, 14 mesecev star, primeren za plene naprodaj pri Janezu Perovšek, vas Breg 1. Orinek Sv. Gregor pri Vel. Laščah.

Dva pingavska bika plemenjaka

mlada in lepa, oba že licencovana, eden star 18 mesecev, drugi 20 mesecev, imam na prodaj. Cena po dogovoru. Franc Pogačar, posestnik, Klanec 50, pošta Komenda pri Kamniku.

Nov lestveni voz (Leiterwagen)

na vzmeteh, 3 stare samske vozove, 2 kobili v starosti 3 in 7 let, nekaj hrastovih desk, 1 lesen gepel, 3 sode od 112 do 440 l ima naprodaj Franc Sodja, posestnik v Ribnem št. 18 pri Bledu.

Prodaj

takoj krasno urejeno vinogradno posestvo pri Slov. Bistrici, 10 in pol oralov, med tem 2 orala vzornega vinograda, Vladimír Vošnjak, Ptuj.

Simodolka

osem mesecev brela je naprodaj pri Jožetu Lavrič, Vič št. 44.

Suhe gobe

deteljno in korenjevo seme, proso, in druge deželne pridelke kupuje po najvišji ceni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Okluč upnikom!

Podpisana zadruga pozivlja upnike v smislu § 40. zadr. zak. za prigras tirjatev.

Mekarska zadruga na Sv. Gori r. z. z. o. z. v likvidaciji.

Drevesničarji pozor!

Jabolični divljaki za nasaditev drevesnic, eno- in dveletni, se dobe pri posestniku Ignac Verbič, p. Dramlje pri Sentjurju ob juž. žel.

Kateri ključavničar

sprejme čvrstega kmečkega fanta z prav dobrimi izpričevali v uk? Vpraša se naj pri Vinko Brkovič starejši, Spod Sušica št. 6, Bizeljsko.

Hlode, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodaljo. Plačajo se najvišje dnevne cene

Stavbeno podjetje.

Mestni stavbenik.

Zidarski mojster.

Al. in Val. Accetto, — Ljubljana
Trnovski pristan št. 14.

Zaprisežena sodna cenilca. Prevzema vsakovrstne visoke stavbe v mestu in po deželi (od zuna) speciialno praktična in higienična gospodarska poslopja in hleve). Izvršitev načrtov in proračunov — nadalje oblastveno koncesionirana posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

redni občni zbor

Mlekarske zadruge na Skaručni
r. z. z. o. z.

ki se vrši v nedeljo dne 21. januarja 1923.
ob eni uri popoldne v gostilni pri Vodetu
s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva;
2. poročilo o izvršeni reviziji;
3. odobrenje računskega zaključka za leto 1921;
4. nadomestne volitve v načelstvo;
5. sprememba pravil;
6. slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen,
se vrši čez 14 dni drug občni zbor z istim
dnevnim redom, ki sklepa ne glede na
število navzočih članov.

Cepljene trte

od vseh najbolj priporočljivih vrst na lamčeno
čistih le ameriških podlogah ter dobro vkore-
ničene in zarašene je dobili pri I. štajerski trsni-
čarski zadrugi, p. Juršinci pri Ptuj. — Ne za-
mudite jih pravočasno naročiti, ker spomladi jih
bo gotovo zmanjkalo, kakor je bil to slučaj že
prejšnja leta. Konkurenca pri blagu le nemožeča.

Milnske kamne,

sekane iz najboljših bele, ostre skale, trde in
srednje od 40 do 100 cm široke, po naročila tudi
večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih
cenah s pisмено garancijo. Leskovšek Anton, po-
stetnik in kamnosek. Sv. Jurij ob južni železnici
pri Celju.

ANDREJ OSET — Maribor

Aleksandrova cesta 57. — Telefon št. 88.
trgovina sepa, slame, krompirja, fižola, s
drvmi žitom in drugimi deželnimi pridelki.
Brzjavljavi: Andrej Oset, Maribor.

Vsakovrstni vozovi

združenih obrtnikov

stalno v **Martin Mali**
zalogi pri
sedlarju in ličarju avtomobilov v
DOMŽALAH.

Vsako prvo in tretjo srečo v mesecu v
Ljubljani na Ambroževem trgu (Št. Pe-
trski most.) Sprejemajo se popravila in
v. ameno.

PRVOVRSTNA

UMETNA

GNOJILA

dobavlja najceneje
veletrgovina

Vinko Vabič

Žalec — Slovenija

Jamstvo za vsebino!

Vse vrste v zalogi:

- 18 % Thomasovo žlindro.
- 40—42 % kalijevo sol,
- 18—20 % kostni superfosfat,
- 15 % rudninski superfosfat,
- 15—17 % apneni dušik.

Imaš ti solčne pege, zajedavce, nabore, ogerce?

Uporablaj Elza obrazno pomado!

Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?

Uporablaj Elza obrazno pomado!

Ali so ti roke in obraz občutljivi v zimi in vetru?

Uporabl. Elza lilijno-mlečno milo!

Ali že iš imeti kožo belo, mehko, čisto in zdravo?

Uporabl. Elza lilijno-mlečno milo!

Ali se tožiš na izpadanju las, prhutja in osivlosti?

Uporabl. Elza pomado za rast las!

Ali želiš bujnej mehke in lepe lase?

Uporabl. Elza pomado za rast las

„Ali hočeš biti in
ostati lep? Ali hočeš
biti povsod rad vi-
den? Ali hočeš da
te veseli tvoja slika
v zrcalu? Poskusi
prave Fellerjeve
Elza preparate in
kmalu bodeš rekel
tudi ti kakor vsi:

TO je ono pravo?

Išči v vseh poslovnih samo prave Elza
preparate od lekarnarja Feller. Naročiš narav-
nost, tako stane s pakovanjem in poštnino, če
denar naprej ali po povzetju: 2 velika porcela-
nasta lončka Elza-obrazno pomade 25 Din., 2 ve-
lika porcelanasta lončka Elza-pomade za rast
las 25 Din., 4 velike kose Elza lilijnega mlečnega
milo 35 Din.

Kot primot: Elza-obilj zoper kurja očesa 2 Din in 3 Din; Elza-mentolni črtniki 4 Din;
Elza-posipalni prašek 3 Din; Elza-ribje olje 20 Din; Elza-voda za usta 12 Din; Elza-kolonska voda
15 Din; Elza-šumski miris za sobo 15 Din; Glycerin 4 Din in 15 Din; Lysol, Lysofo m 12 Din;
Kineški čaj od 1 Din dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 Din; Elza-
mrčesni prašek 7 Din; strup za podgane in miši 7 Din. Za primot se pakovanje in poš. pos. računa.

Na te cene se računa sedaj 5% doplatka. — Naročilna pisma adresirati na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg št. 333, Hrvatsko.

Ena l stekl. Elzafluida nadomešča

3 steklenice francoskega žganja!

Vsebina to naredi!

Sestava Fellerjevega Elza-
fluida iz najmočnejših esen-
siev zdravnih zelišč, evcij, korenin in listja z najfinejšim
destilatom žganja je že čez
25 let vzrok zahvalnosti ne-
brojnih ljudi v vseh delih
sveta, ker jim kakor dober
priatelj v težkih dneh pre-
žene bolečine. Imate bole-
čine v udih? V hrbtu? Zo-
bobol? Nahod? Ste slabi,
prenapeti, izmučeni in pre-
več občutljivi? Želite dober
kosmetikum za zobe, zobno
meso, lice, glavo? Ali želite
v vseh priložnostih imeti
zanesljivo sredstvo v hiši?
Poskusite pravi Fellerjev
Elzafluid? Kmalu bodele
rekli tudi vi:

To je najboljšo kar sem kdaj okušal!

Je veliko močnejši in izdatnejši kakor fran-
cosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste! V
vseh dotičnih poslovnih zahtevajte samo
pravi Elzafluid od lekarnarja Feller. S pako-
vanjem in poštnino stane, če denar naprej
ali po povzetju: 3 dvojnate ali 1 special: a
steklenica 24 din, 12 dvojnatih ali 4 specialne ste-
klenice 84 din, 24 dvojnatih ali 8 specialnih ste-
klenic 146 din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih
steklenic 708 dinarjev.

Zakaj?

Zato ker je veli-
kansko množino
sukna, platna,
parhenta in hlačevine prejela
iz inozemskih tovarn, ter pro-
daja po čudovito nizkih cenah

veletrgo- **R. STERMECKI,**
vina **CELJE, št. 219.**

Cenik s tisoč slikami zastoj.

Cepljene trte

najbolj priporočljivih zlatih vrst! Cepljene na
pod. Rip. Portalis. Ima na razpolago Karl Štingl,
trtnar na Stari-gori, p. Št. III v Slovenskih gor-
kah. Za natančne podatke se lahko vpraša Jo-
sipa Štingl, 1. artiljer. podolice, škola, Kragujevac.

Pozor vinogradniki!

Krasne zlahne trte, izborno vzašene
in vkoreninjene, cepljene na podlagi
Riparia portalis [se oddajo dokler traja
zaloga v sledečih vrstah: Furmint,
Renski rizling, rdeči burgundec, Ze-
leni Veltinec, Dinka, Biser iz Cabe,
hamburški muškata, nadalje vse po-
trebsčine za drevesnice in trtnice v
veliki izbiri. Točna postrežba zajam-
čeno embalaranje

I. M. Georgiević & brat

vrtnarsko velepodjetje, drevesnica
in trtnica

Bela Crkva, Banat, Jugoslavija.

Kmetska posojilnica

registrov. zadruga z neomejeno zavezo
v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **4%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

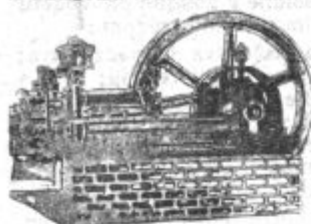
Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter
ih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev.

iz najslavitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih
tvornic „Welsia“.

Gospodarski činovnik

21. god. star, njemac, 6 god. kod
struke, do sada još neotkazano
mjesto

traži namještenje

kao prvi činovnik pod vodstvom
direktora

Ponudbe na Piras Anoncen-Expedi-
tinn Reichenberg, Čehoslovaška pod
oznako „H./K. 2385“.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste
bombaž in prašek — Eponit —
Francosko želatino — Lipovo oglje
Marmornat prašek — Modro ga-
lico — Natrijev bisulfit — Ribji
mehur — Špansko zemljo — Ta-
nin — Žveplo v prahu — Limo-
novo kislino — Vinsko kislino —
Sodo bicarbono — Sirupa proste
barve itd. ima v zalogi po naj-
nižji ceni

drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

KOSE

prima avstrijski produkt, i

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene

kod

„ORBIS“ d. d.

Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230 — Telegr. „Orbis“

Sodi

za vino, žganje,
olje, mast, med
petrolej

za transport in shrambo
ima vedno v zalogi
vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemalo se v
to stroko spadajoča po-
pravila.

Solidno delo!

Cene zmerni! Točna
postrežba!

Kdor potrebuje

turške kose, železne pluge, slamoreznice, mla-
tilnice, preše in mlina za sadje in grozdje, kotle
za pičo in žganje, reporeznice, pajkeljne, ge-
peljne, brzoparilnike, štedilnike, različne teht-
nice, orodje in sploh vso železnino naj se obrne
pismeno ali ustmeno na novo trgovino

ŠOŠTERIČ, PETAN & ERKER

v Ljubljani, na Resljevi cesti števil. 20.
kjer boste najceneje in najboljše postreženi.

Čitajte! **Kmetje, posestniki!** Čitajte!

Nižje podpisana naznanjava cenj. občinstvu, da z
novim letom otvoriva tovarno za izdelovanje vseh vrst
poljedelskih strojev. Tovarna je opremljena z moder-
nimi stroji, kakor tudi oposljena z izkušenimi strojnimi
ključavničarji, vsled česar sva v stanu izdelovati prvo-
vrstne stroje po nizki ceni. Sprejemava tudi vsa naj-
težja popravila in druga v to stroko spadajoča dela.
Zraven imava tudi dobro vpeljano mizarsko delavnico,
opremljeno z modernimi stroji ter sprejemava vsa po-
hištvena in stavbena dela za točno in solidno postrežbo
po najnižji ceni. — Sprejemam tudi vsa mlinsko-stav-
bena dela.

Se vljudno priporočava **JAROB PUČKO & KOSTA**
Tovarna kmetijskih strojev. BUDINA - PTUJ.

(Odlikovan z zlato kolajno na mariborski razstavi 22. septembra 1922.)

Iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodarska cesta
**šivalni stroji in
stroji: pletenje**

Izborna konstrukcija in
elegančna izvršitev iz
tovarne v Linzu. Usta-
novljena l. 1867.

Vezenje ponuja brez-
plačno.

Pisalni stroji

„A D L E R“

Ceniki zastoj in franko.

**Kolesa iz prvih
tovarn:**

DÜRKOPP, STYRIA,
WAFFENRAD.

Kmetovalci!!

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za leto 1923.

je izšla!

Letošnja izdaja je posebno
obširna in vsebuje za čita-
telje bogato poučno snov.
Pridejanih je 12 beležnih li-
stov, na koje kmetovalci
lahko vpisujejo vse kmetij-
stva se tičeče važne beležke,
ki ne bodo v korist samo
sedanjim pospodarjem am-
pak bodo važne tudi za
naslednike.

Pratika stane v nadrž. prodaji
3 Din.

Kmetovalci! Ne pozabite, da je
Blasnikova Velika Pratika Vašo
najstarejšo kmetско glasilo.

PRATIKA se dobiva sikoro v vseh trgo-
vinah; kjer bi je pa ne bilo dobiti, naj
se naroči naravnost v tiskarni J. Blas-
nika naslednikov v Ljubljani, Breg 12.

KMETSKA POSOJILNICA

Ljubljanske okolice v Ljubljani

naznanja

svojim vlagateljem, da obrestuje izza dne 1. januarja 1923

vloge po 5%

